

GLAVNA UPRAVA ZA UNUTARNJU POLITIKU
RESORNI ODJEL B: STRUKTURNA I KOHEZIJSKA POLITIKA

KULTURA I OBRAZOVANJE

POUČAVANJE UČITELJA: TRENUTAČNO STANJE I PERSPEKTIVE ZA OSPOSOBLJAVANJE UČITELJA U OSNOVNIM ŠKOLAMA U EUROPI

STUDIJA

Sažetak

Svrha je ove studije da se Odboru Europskog parlamenta za kulturu i obrazovanje pruže informacije o kvaliteti učitelja u osnovnim školama u Europi. U studiji se ocjenjuje trenutačno stanje početnog osposobljavanja učitelja, potpore na početku njihove karijere te kontinuiranog profesionalnog razvoja u Europi iz perspektive učitelja i njihovih edukatora. Izvještavamo o tome u kojoj mjeri ti podsustavi kontinuiranog obrazovanja učitelja pomažu učiteljima u suočavanju s izazovima u učionici te na razini škole i sustava. U izvješću se, u skladu s prethodnim preporukama, ocjenjuju reforme u sektoru. Studija je zaključena preporukama o politici u kojima se navodi kako obrazovanjem učitelja dodatno poboljšati kvalitetu poučavanja.

IP/B/CULT/FWC/2010-001/Lot2/C1/SC5

Srpanj 2014.

PE 529.068

HR

Ovaj dokument zatražio je Odbor za kulturu i obrazovanje Europskog parlamenta.

AUTORI

Panteia: Johan Bokdam, Inge van den Ende
Ockham IPS: Simon Broek

ODGOVORNI ADMINISTRATOR

Ana Maria Nogueira
Resorni odjel B: Strukturna i kohezijska politika
Europski parlament
B-1047 Bruxelles
E-pošta: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

POMOĆNICA UREDNIKA

Lyna Pärt

JEZIČNE VERZIJE

Izvornik: EN
Prijevod: DE, FR

O IZDAVAČU

Ako želite kontaktirati s resornim odjelom ili primati njegov bilten, obratite se na sljedeću adresu e-pošte: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Rukopis dovršen u srpnju 2014.
© Europska unija, 2014.

Ovaj dokument dostupan je na internetskoj stranici:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>

IZJAVA O ODRICANJU ODGOVORNOSTI

Za stavove iznesene u ovom dokumentu odgovorni su isključivo autori i oni nužno ne predstavljaju službeni stav Europskog parlamenta.

Umnožavanje i prevođenje dopušteni su u nekomercijalne svrhe pod uvjetom da je naveden izvor, da je izdavač o tome unaprijed obaviješten i da mu je poslan primjerak teksta.

SAŽETAK

Svrha studije

U školstvu učitelji predstavljaju najvažniji faktor koji utječe na kvalitetu učenja učenika. Ova studija počiva na višerazinskom pristupu kvaliteti učitelja u skladu s kojim njihovo osposobljavanje i profesionalni razvoj doprinosi učenju učenika i njihovu obrazovnom postignuću.

Učitelji se susreću s cijelim nizom izazova koji se odnose na poučavanje i njegovu učinkovitost, kao i sa sve većom društvenom potrebom za učinkovitošću obrazovanja. Zbog toga su potrebne sustavne promjene učiteljskog zanimanja, kao i veći naglasak na obrazovanju i osposobljavanju učitelja.

Glavna pitanja koja se obrađuju u studiji su (1) u kojoj su mjeri europski sustavi za obrazovanje učitelja danas primjereni svrsi i (2) na koji način kvalitetnije početno i kontinuirano obrazovanje učitelja može pomoći učiteljima da se suoče sa sadašnjim i budućim izazovima.

U studiji se analizira kako su nacionalne strategije uspostavljene u svrhu poboljšanja kvalitete učitelja povezane s različitim fazama u njihovoj karijeri i s njihovim kontinuiranim obrazovanjem. Obrazovanje učitelja može se podijeliti na tri faze: početno obrazovanje učitelja, potporu na početku karijere i kontinuirani profesionalni razvoj.

Ova se studija temelji na pregledu dostupne literature i dokumenta o politikama, na razgovorima s relevantnim dionicima na razini EU-a te na detaljnim analizama država proizišlima iz razgovora s učiteljima, edukatorima učitelja, voditeljima programa za početno obrazovanje učitelja, učenicima i tvorcima politika iz sedam država članica (Austrije, Finske, Francuske, Irske, Italije, Litve i Nizozemske).

Zaključci

Zaključci se mogu svrstati u tri skupine. U prvu kategoriju uvršteni su zaključci koji se odnose na razvoj na razini EU-a:

- na europskoj je razini osposobljavanje učitelja prioritet, a na raspolaganju stoje mnoge korisne studije i priručnici. Ipak, teško je utvrditi njegov izravan konkretni učinak.
- nacionalne reforme uglavnom su usklađene s preporukama navedenima u dokumentaciji EU-a. Osposobljavanje učitelja politički je prioritet mnogih država, a reforme su u pravilu usmjerene na svladavanje izazova na koje se naišlo.

U drugu kategoriju ulaze zaključci koji se odnose na izazove i reforme:

- izazovi prisutni na razini učionice rješavaju se u okviru svih struktura (početnog obrazovanja učitelja, potpore na početku karijere i kontinuiranog profesionalnog razvoja). Političke su pak reforme u prvom redu usmjerene na početno obrazovanje učitelja, a u manjoj mjeri na kontinuirani profesionalni razvoj i na potporu na početku karijere.
- u sklopu politika obrazovanja učitelja izazovima na razini škole posvećena je tek neznatna pozornost. Na te se izazove može učinkovitije odgovoriti drugim političkim reformama koje se odnose na uvjete rada i organizaciju škola (resursi).

- reformama početnog obrazovanja učitelja odgovara se na izazove na razini sustava, no ti su izazovi povezani i s drugim područjima politike (uvjeti rada, financijski okviri, poimanje učiteljskog zanimanja).

U treću kategoriju ulaze zaključci koji se odnose na strukture osposobljavanja učitelja i strategije reforme:

- reforme su većim dijelom usmjerene na početno obrazovanje učitelja. Općenito, ako se smatra da početno obrazovanje učitelja već postoji, u politici se više pažnje posvećuje drugim segmentima kontinuiranog obrazovanja. Osposobljavanje učitelja rijetko se definira kao kontinuirano obrazovanje koje obuhvaća početno obrazovanje učitelja, potporu na početku karijere i kontinuirani profesionalni razvoj. Slijedom toga, postoji nedostatak usklađenosti između tih struktura (koja je struktura usmjerena na svladavanje kojeg izazova).
- programi početnog obrazovanja učitelja bitno se razlikuju u državama obuhvaćenima studijom, ovisno o nacionalnom poimanju onoga što je „dobar učitelj“. U tom kontekstu svaka reforma početnog obrazovanja učitelja uzrokuje brojne političke i društvene rasprave.
- potpora na početku karijere dobila je na važnosti u političkim programima. Ipak, u mnogim državama pristupi u tom sektoru i dalje nisu dovoljno razvijeni.
- kontinuirani profesionalni razvoj dostupan je u većini država. Međutim, općenito ne postoji dovoljno poticaja za sudjelovanje u kontinuiranom profesionalnom razvoju (u vezi s napretkom u karijeri), a tome se pridodaje i nespremnost učitelja da se u njega uključe.

Preporuke

Može se navesti nekoliko preporuka kako bi se osigurala uspostava struktura za osposobljavanje učitelja čija je svrha pružanje potpore učiteljima u njihovu suočavanju s izazovima.

Preporuka 1 (europskim, nacionalnim i lokalnim dionicima te školama i učiteljima): **osposobljavanju učitelja treba pristupiti kao kontinuumu koji obuhvaća početno obrazovanje učitelja, potporu na početku karijere i kontinuirani profesionalni razvoj kako bi se odgovorilo na izazove povezane s poučavanjem.** U tom kontekstu preporučuje se:

- strukturiranje potpore na početku karijere i kontinuiranog profesionalnog razvoja kao kontinuiranih načina učenja na temelju prethodne faze kontinuumu
- osiguravanje transparentnosti potpore na početku karijere i kontinuiranog profesionalnog razvoja u cilju boljeg povezivanja struktura na raspolaganju
- osiguravanje transparentnosti u pogledu očekivanja poslodavaca koja se odnose na kontinuirani razvoj učitelja.

Preporuka 2 (nacionalnim dionicima, školama i učiteljima): **prilikom razvoja i provedbe reformi treba uzeti u obzir rezultate na području osposobljavanja učitelja koji su već ostvareni na europskoj razini.** Preporučuje se sljedeće:

- korištenje relevantne literature EU-a kako bi se pojedina pitanja (potpora na početku karijere i kontinuirani profesionalni razvoj) obuhvatila nacionalnim političkim planovima

- uporaba relevantne dokumentacije kako bi se razvile strukture potpore na početku karijere i kontinuiranog profesionalnog razvoja na nacionalnoj i lokalnoj razini te na razini škole.

Preporuka 3 (nacionalnim i lokalnim dionicima/dionicima na razini škole): **reforme osposobljavanja učitelja trebale bi biti usklađene s reformama organizacije škole i reformama uvjeta rada. Osim toga, financijski resursi trebali bi biti dostatni za provedbu reformi.** U tom kontekstu preporučuje se:

- pružanje potpore učenju učitelja na način da se pruže atraktivne mogućnosti njihova osposobljavanja
- poticanje učenja u vidu boljeg upravljanja ljudskim resursima u školama te povezivanja kontinuiranog razvoja s karijerom učitelja
- prilagodba uvjeta rada, organizacije škole i školskih kultura radi stvaranja raznolikijih profesionalnih putova, poticanje suradničkog učenja u školama i osiguravanje više vremena za učitelje kako bi se oni mogli posvetiti zadaćama povezanima s razvojem škole

Osiguravanje dostatnih financijskih sredstava za ostvarivanje ciljeva politike prilikom provedbe reformi.